ธรรมงูๆ ปลาๆ

พระอาจารย์สงบ มนสฺสันโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะเป็นสัจธรรม สัจธรรมที่เราแสวงหา เราแสวงหาความจริงๆ ไง ความจริงนี้มันเป็นความจริงของโลก ความจริงของโลกเป็นสมมุติ ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติ สมมุติบัญญัติๆ เป็นการให้เราศึกษาค้นคว้าเอาความจริงของเราขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงของเราขึ้นมา เห็นไหม

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เวลาพระพุทธศาสนา เราเกิดมา เรามีวัดมาอาราม ประเพณีวัฒนธรรมของชาวพุทธไง ใครๆ ก็มาเที่ยวชมวัดชมวาในประเทศไทย

ในประเทศไทย เรามีครูบาอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติมาจนเป็นที่ยอมรับของสังคม ยอมรับของชาวโลก เขา ชาวโลกเลยนะ

©2026 sa-ngob.com

คนเกิดมามันมีความทุกข์ความยากประจำหัวใจของตน ถ้าคนที่มีสติมีปัญญานะ เว้นไว้แต่คนที่หลงโลก คนที่หลงโลก คนที่รกโลก

รกโลกเกิดมา เกิดมามีอวิชชา เกิดมามีอำนาจวาสนาไง การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ๆ เพราะมนุษย์มีกายกับใจๆ แม้แต่เทวดา อินทร์ พรหมเขายังอิจฉามนุษย์เลยว่ามนุษย์มีร่างกายคอยบีบคั้นให้มีสติมีปัญญาขึ้นมาศึกษาค้นคว้าธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เขามีความสุข ทิพย์สมบัติของเขา เขามีอำนาจวาสนาของเขา แต่เขาก็ต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะเหมือนกัน

คำว่า “เหมือนกันๆ” คนที่เป็นสัมมาทิฏฐิเท่านั้นจะมาฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง เทศน์เรื่องอะไรล่ะ

ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา อริยสัจ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์

เทวดา อินทร์ พรหมจะมีทุกข์อะไร เทวดา อินทร์ พรหมเสวยทิพย์สมบัติๆ แต่เขาก็มีกิเลส เขาก็มีอวิชชา เขาไม่มีความรู้จริงในชีวิตของเขาในชีวิตของเขาไง ในชีวิตของเขาคืออะไร ในชีวิตของเขา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง อาสวักขยญาณทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พญามารๆ เวลาพญามาร

©2026 sa-ngob.com

กิเลสตัณหาความทะยานอยากมันสิ้นไป เวลาสิ้นไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธัมมจักฯ แสดงธัมมจักฯ ขึ้นมา พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรมๆ

สิ่งที่เราเกิดเป็นมนุษย์ไง สิ่งที่เป็นสัจจะเป็นความจริง มีกายกับใจๆ ให้ศึกษาให้ค้นคว้า ถ้ามีกายกับใจให้ศึกษาให้ค้นคว้านะ เวลาเราเกิดมาแล้วไง มันค้นคว้าไหม

เกิดมาแล้วต้องมีการศึกษา โลกเจริญ เจริญเพราะการศึกษา ใช่เจริญเพราะการศึกษา ศึกษามาเป็นวิชาชีพ ศึกษามาเพื่อความเจริญของโลกไง เจริญของวัตถุไง เป็นวัตถุ วัตถุธาตุไง

แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งที่ว่าเวลามันเจริญ ธรรมะเจริญ อวิชชาดิ้นพราดๆๆ ลูกหลานตายหมด เวลาตายหมดแล้ว เห็นไหม

เวลากึ่งกลางพระพุทธศาสนาไง เวลาเขาทำสังคายนาๆ

จะไปทำที่ไหนสังคายนา สังคายนา สูงสุดคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม นี่สูงสุด เวลาทำสังคายนาๆ สมมุติบัญญัติสิ่งที่ในพระไตรปิฎก ใบไม้ในกำมือเท่านั้น ใบไม้ในกำมือเป็นสัจจะเป็นความจริง ใบไม้ในป่า ใบไม้ในป่ามากมายมหาศาล สังคายนาที่ไหน

สังคายนา สังคายนาในหัวใจของตน ถ้าสังคายนาในหัวใจของตนนะ มีอำนาจวาสนา เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เวลา

©2026 sa-ngob.com

เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ถ้าพุทธทะเบียนบ้าน เขาก็มีประเพณีวัฒนธรรมของเขา ถ้ามีประเพณีวัฒนธรรมของเขา เขาก็มีทำบุญกุศลของเขา เวลาทำบุญกุศลของเขา บุญและบาปๆ

เวลาบุญและบาปขึ้นมา เวลาทำบุญๆ กุศลทำให้เกิดอกุศล เวลาทำบุญๆ แล้วไปทำอกุศล มันก็เป็นบาป เวลาเป็นบาปๆ คนเราเป็นโจรเป็นขโมยไปวัดไปวาขึ้นมา เวลาไปแล้วมันสะเทือนใจๆ อกุศลทำให้เกิดกุศล

เวลาคนเรามันทุกข์มันยากไปวัดไปวาขึ้นมา เห็นพระๆ เป็นความร่มเย็นเป็นสุขไง การเห็นสมณะเป็นมงคลชีวิตๆ แล้วถ้าศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอบวช อยากบวช บวชเป็นพระๆ บวชเป็นพระเป็นนักรบๆ ไง เวลาเป็นนักรบขึ้นมาจะไปรบกับใคร

ถ้านักรบๆ มันจะรบกับกิเลสตัณหาความทะยานอยากของตน แต่เวลาบวชแล้วบวชเป็นประเพณีวัฒนธรรม บวชแล้ว เป็นคนดิบจะบวชให้เป็นคนสุก แล้วสึกหาลาเพศไปจะได้มีครอบครัว จะได้เป็นบัณฑิต เป็นผู้ที่มีสติมีปัญญา นั่นบวชมาเพื่อศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่ถ้ามีวาสนา จะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา ให้เอาความจริงความจังของเราขึ้นมา ถ้าเอาความจริงความจังขึ้นมา จะไปฝึกหัดจากที่ไหน

©2026 sa-ngob.com

เวลาฝึกหัดที่ไหน เห็นไหม ฝึกหัดก็วิธีการปฏิบัติๆ ไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง กรรมฐาน ๔๐ ห้อง การทำความสงบ ๔๐ วิธีการ ถ้าการทำความสงบ ๔๐ วิธีการ ถ้ามันทำความสงบได้ มันก็จะมีความสุขไง

ความสุขๆ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แต่ความสุข ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ นั้นเป็นอริยสัจ ถ้าจิตใจของคนทำสัมมาสมาธิได้ ถ้ามันมีสติมีปัญญาน้อมไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ มันจะเป็นอริยสัจ มันเป็นสัจจะความจริง

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษาค้นคว้ามา ๖ ปี ฤาษีชีไพรเขาก็มีอยู่แล้ว ศาสดาต่างๆ ในโลกนี้เขาก็มีอยู่แล้ว เขาก็ว่าเขาเป็นศาสดาๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเขาแล้วไม่เชื่อๆๆ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษาค้นคว้าขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง อาสวักขยญาณทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่มีพระพุทธกับพระธรรมเท่านั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ กราบธรรมก็กราบสัจธรรมในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธัมมจักฯ ไง พระอัญญาโกณฑัญญมีดวงตาเห็นธรรมๆ นั่นล่ะ มีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มี

©2026 sa-ngob.com

รัตนตรัย ถ้ามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มีรัตนตรัย สิ่งที่เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา มันเป็นสัจจะความจริงขึ้นมาในพระพุทธศาสนา

แต่ฤาษีชีไพรที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษาค้นคว้ามา เขาก็ทำสมาธิ เขาก็ทำฌานสมาบัติ เขาก็มีฤทธิ์มีเดชของเขา ฤทธิ์เดชก็ฌานโลกีย์ เวลาเป็นฌานโลกีย์ สิ่งนั้นที่เขาศึกษา เขาเคารพบูชาสายมูๆ นั่นแหละ มีฤทธิ์มีเดช

สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง จะมีฤทธิ์มีเดชมากน้อยขนาดไหน เสื่อมหมด เสื่อมเพราะอะไร เสื่อมเพราะมันมีตัณหาความทะยานอยากไง มันมีสมุทัยไง มันมีความไม่พอใจไง มีความอึดอัดขัดข้องขึ้นมา แล้วถ้ามันอึดอัดขัดข้องขึ้นมา สมาธิอยู่ได้ไหม

สมาธิมันอยู่ไม่ได้ คำว่า “สมาธิอยู่ไม่ได้” สมาธิเกิดจากจิต ไม่ใช่จิต จิตที่ฝึกหัดดีแล้วเป็นสัมมาสมาธิ แล้ววิธีการรักษา รักษาไม่เป็นมันก็เสื่อมหมด เวลามันเจริญแล้วเสื่อมๆ มันโดยธรรมชาติของมัน

คุณงามความดี เห็นไหม ความดีขึ้นมา ทำแล้ว เวลาทำเริ่มต้นมันก็มีรสมีชาติ นั่นเป็นบุญเป็นกุศล ทำไปทำมามันเคยชินของมันนะ

เวลาครูบาอาจารย์ของเราไม่ให้คุ้นชินๆ เพราะคุ้นชินแล้วมันจะหน้าด้าน เวลาหน้าด้าน มันจะทำตามความพอใจของมัน แล้วทำตามความพอใจของมัน สิ่งที่ว่ามันคงที่อยู่ มันมีความสุขอยู่ มันมีความพอใจหรือไม่ ถ้ามันไม่มีความพอใจ มันก็เป็นทุกข์ไง

©2026 sa-ngob.com

สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี จิตสงบมันจะมีความสุขอยู่ตลอดไปไหม ถ้าไม่มีความสุขตลอดไป เวลามันล้มลุกคลุกคลาน เอ็งไม่ไหวตัวบ้างเลยหรือ เอ็งไม่รู้อะไรเลยหรือ ถ้าเอ็งรู้อะไรขึ้นมา สิ่งนั้นมันก็ต้องฟื้นฟูขึ้นมา ฟื้นฟูมาเกือบเป็นเกือบตายเวลาจิตเสื่อม

แต่คนที่ภาวนาขึ้นมามันไม่เคยมี มันจะเอาเสื่อมอะไร มันไม่เสื่อม มันไม่เสื่อมเพราะมันไม่เคยมีไง ทำสมาธิไม่เป็น มันไม่มีสมาธิ มันจะเอาอะไรไปเสื่อม มันไม่ต้องเสื่อม มันเป็นสัญญาอารมณ์ เป็นการคาดหมาย การปฏิบัติโดยการด้นการเดา การคาดการหมาย มันจะเอาความจริงมาจากไหน มันก็คาดหมายของมันอยู่อย่างนั้นน่ะ นี่ไง เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันไม่จริงไม่จัง มันจะเป็นแบบนั้น

ถ้ามันประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันเป็นความจริงของมันบ้าง เวลาทำของเรา ถ้ามันเป็นความจริงของเราบ้าง คำว่า “เราบ้าง” คือวุฒิภาวะของคน คนถ้ามีอำนาจวาสนานะ เขามีสติมีปัญญาขึ้นมา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ อัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวา การสร้างอำนาจวาสนาบารมีมันต้องสร้างอำนาจวาสนาบารมีมามากกว่าพระอรหันต์โดยทั่วไป

ฉะนั้น เวลาพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “นี่ไง อัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวาของเรามาแล้ว”

©2026 sa-ngob.com

เวลาตั้งพระสารีบุตร ตั้งพระโมคคัลลานะเป็นอัครสาวกเบื้องซ้าย เบื้องขวา พระทั้งหมดติฉินนินทาว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าลำเอียง ถ้าตั้ง ต้องตั้งพระอัญญาโกณฑัญญะ เพราะพระอัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลก

นี่ไง เวลากิเลสมันบีบมันบี้ มันสีมันไฟ มันเสียดมันสี โดยที่ไม่รู้สิ่งใดเป็นข้อเท็จจริงใดๆ ทั้งสิ้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ไม่ใช่ เขาทำของเขามาๆ เขาสร้างของเขามา มันเป็นสมบัติของเขา

เวลามันเป็นสมบัติของเขา เพียงแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ตั้งเขาให้เป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา เพราะมันเป็นสมบัติของเขาที่เขาสร้างของเขามา

อันนี้ก็เหมือนกัน เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราก็สร้างของเรามา ถ้าเราไม่สร้างของเรามา นี่คนเกิดมามากมาย ทำไมคิดไม่เหมือนเรา ทำไมเขาไม่ศรัทธามีความเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนา ทำไมเขาไม่รู้สึกขวนขวายออกค้นคว้า ออกประพฤติปฏิบัติ ออกหาความจริงในใจของตน

แล้วเวลาออกค้นคว้า ออกหาความจริงในใจของตน เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มันจะเป็นความจริงในหัวใจของตน มันเป็นไหม

นี่มันก็เป็นวาสนาของเขา

©2026 sa-ngob.com

ถ้ามีวาสนาขึ้นมา เขาไม่เชื่อความเป็นไปในหัวใจของตนที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาตามความเป็นจริงอันนี้ เวลาจิตสงบ สงบเดี๋ยวมันก็เสื่อม สงบเดี๋ยวมันก็คลายตัวออกมา เวลามันคลายตัวออกมา เวลาประพฤติปฏิบัติ ถ้ามันไม่เป็นความจริง มันปฏิบัติแบบงูๆ ปลาๆ ไง ครึ่งๆ กลางๆ ไม่มีอะไรเป็นชิ้นเป็นอัน ไม่มีอะไรเป็นความจริงขึ้นมา

แล้วทำจริงๆ ทำจนสุดความสามารถของเขา ทำจนพยายามฝึกฝนของเขา เพราะในสมัยพุทธกาล เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ ไง ดูสิ พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม พระอัสสชิ พระมหานาม มีไหม แต่เวลาฝึกฝนๆ ขึ้นมา มันมาทีหลังไง มันมาทีหลังพระอัญญาโกณฑัญญะ

พอมันมาทีหลัง เพราะอะไร

เพราะอำนาจวาสนาของคนมันไม่เหมือนกัน เวลามาทีหลัง เป็นพระโสดาบันทั้งสิ้นแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงอนัตตลักขณสูตร เป็นพระอรหันต์ เห็นไหม ได้ปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ยสะอีก ๕๕ ทั้งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง

“๖๐ องค์ เธอพ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ เธออย่าไปซ้อนทางกัน โลกนี้เร่าร้อนนักๆ”

เพราะนี่คือพระอรหันต์ ๖๐ องค์ที่จะสอน จะสอนแต่ความเป็นจริงไง

©2026 sa-ngob.com

แต่ถ้ามันไม่รู้ล่ะ เพราะอะไร เพราะฤาษีชีไพรอยู่มากมาย มหาศาล ศาสนาลัทธิต่างๆ เดียรถีย์นิครนถ์มากมาย เขาก็อ้างว่าเขาก็รู้จริงเหมือนกัน

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเรามีอำนาจวาสนา มีอำนาจวาสนาของเรา มันต้องมีอำนาจวาสนาขึ้นมา ทดสอบว่าที่เราปฏิบัติมันจริงหรือไม่

ถ้าคนไม่มีสัจจะไม่มีความจริง ไม่มีอำนาจวาสนา มันก็ว่ายิ่งกว่าจริง ยอดจริงด้วย แต่มันเป็นงูๆ ปลาๆ ครึ่งๆ กลางๆ มันไม่มีอะไรเป็นชิ้นเป็นอันเลย

เวลามันเป็นชิ้นเป็นอันนะ มันต้องชัดเจนของมัน เวลามันชัดเจนของมัน จิตสงบมันก็ต้องจิตสงบ สมาธิเป็นสมาธิ แล้วสมาธิ ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรมท่านรู้ แล้วเป็นสมาธิแล้ว จิตของคนโดยสามัญสำนึกปุถุชนคนหนา มันก็คิดของมันตามกิเลสตัณหาความทะยานอยาก

แต่คนที่มีอำนาจวาสนา ถ้ามีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนาเขาสาธุๆ ขึ้นมา เขามีความสุขของเขานะ เขาไปวัดไปวา เขานั่งสมาธิบ้าง เขาฝึกหัดภาวนาของเขา เขาก็มีความสุขของเขา ความสุขของเขาขอให้เข้าใกล้พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ก็เป็นความสุขแล้ว นี่ความสุขความสุขที่ได้ใกล้ชิดรัตนตรัย ความสุขที่ได้ใกล้ชิดพระพุทธศาสนา มันก็เป็นความสุขของเขา ความสุขก็ความสุขอยู่อย่างนั้นไง นี่พูดถึงเวลาอำนาจวาสนาของคนไง

©2026 sa-ngob.com

แต่ถ้าเขารู้จริง มันต้องการทดสอบ มันเป็นจริงหรือไม่ สิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอบรมบ่มเพาะมามันจะเป็นจริงหรือไม่ ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมานะ เราพยายามฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมาไง เราจะเอาความจริง สมาธิก็ต้องเป็นสมาธิจริงๆ ไม่ใช่งูๆ ปลาๆ ครึ่งๆ กลางๆ

ครึ่งๆ กลางๆ เพราะอะไร

เพราะจิตมันมีการเคลื่อนไหว มันออกรับรู้ทั้งนั้นน่ะ แล้วนี่มันส่งออกทั้งนั้นน่ะ เพราะโดยธรรมชาติของมัน มันก็ส่งออกโดยธรรมชาติของมันอยู่แล้ว เวลาทำความสงบของใจเข้ามาก็เพื่อจะทวนกระแสกลับเข้าไปสู่ใจของตน ถ้ามันทวนกระแสกลับเข้าไปสู่ใจของตน

พุทโธๆๆ อานาปานสติ เวลาลมหายใจเข้า ลมหายใจออก ถ้าลมหายใจมันจะเป็นแท่ง ลมหายใจมันจะใส ลมหายใจมันจะขนาดไหน นั่นก็คือลมหายใจ มันส่งออกทั้งนั้นน่ะ ส่งออกคือมันรับรู้ไง

โดยธรรมดา โดยการเริ่มต้น ลมก็คือลม มันจะใสได้อย่างไร มันจะเป็นแท่งได้อย่างไร มันจะสว่างโพลงได้อย่างไร แต่พอจิตมันมีการเคลื่อนไหวของมัน มันเริ่มสงบระงับของมันเข้ามาด้วยกำลังของมัน มันก็เห็นของมัน แต่มันก็เห็นอย่างนั้นน่ะ มันไม่ลงสมาธิ

แต่เวลามันจะลง หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ ลมละเอียดจนมันละเอียดจนจับต้องแทบจะไม่ได้เลย แต่ได้ อัปปนาสมาธิ สักแต่ว่าปรากฏ มันปล่อยวางหมดเลยนะ พอมันปล่อยวางขนาดไหน เวลามัน

©2026 sa-ngob.com

คลายตัวออกมาไง กำลังของสมาธิมันมีของมันอยู่ มีความสุข มีความสงบระงับ แต่สองวันสามวันขึ้นไปมันก็เป็นปกติ นี่มันเรื่องธรรมดา

พอมีสมาธิแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนาเป็นหรือไม่

ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาไม่เป็น สมาธิก็คือสมาธิไง

ทำความสงบบ่อยครั้งเข้าๆ มันมั่งคงของมัน ถ้ามั่นคงของมัน ถ้ามันฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ เพราะธรรมและวินัยนี่ศาสดาของเรา สมถะกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน ถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ เห็นไหม ศีล สมาธิ ปัญญา เวลาปัญญามันเกิดๆ ปัญญาที่มันจะเกิด มันเกิดขึ้นอย่างไร ปัญญาที่มันเกิด

นี่มันปัญญาไม่ได้เกิด มันเป็นสัญญา คำว่า “สัญญา” คือมันความจำได้หมายรู้ ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาจะประพฤติปฏิบัติ สิ่งนั้นวางไว้ก่อน เวลามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาให้มันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาในหัวใจของเรา

ถ้าจิตมันไม่สงบ จิตมันไม่มีกำลัง เราก็พยายามฝึกหัดของเรา เราพยายามศึกษาค้นคว้าของเรา พยายามศึกษาค้นคว้าของเรา เห็นไหม ถ้าพุทโธๆ มันอั้นตู้ พุทโธมันไม่มีทางออก

ปัญญาอบรมสมาธิ

คำว่า “ปัญญาอบรมสมาธิ” มันใช้ปัญญานี่แหละ ปัญญาตรึกตรองในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปัญญาเวลากิเลสที่

©2026 sa-ngob.com

มันพลุ่งมันพล่านขึ้นมา มีสติปัญญาเท่าทันมันนะ มันหยุดหมดน่ะ มันเท่าทันมัน เท่าทันความคิดนี้

โดยธรรมชาติความคิดมันส่งออกอยู่แล้วไง ปัญญาอบรมสมาธิๆ คือตรึกในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจนเท่าทันความคิดของตน ถ้ามันเท่าทันความคิดของตน ก็ความคิดของตนคือความคิดของกิเลส

กิเลสมันกลัวอย่างเดียวคือกลัวธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กลัวอย่างเดียวคือกลัวธรรม แล้วเราตรึกในธรรมๆ ธรรมะมันเหนือกว่าอยู่แล้ว เพียงแต่ว่ามันไม่เป็นปัจจัตตัง มันไม่เป็นสันทิฏฐิโก มันไม่ปรากฏกับจิตของเราไง เวลาฝึกหัดๆ ก็ฝึกหัดแล้วให้เราทำงานของเราให้เป็นไง

เวลาทำงานเป็น ทำที่ไหน

ทำที่หัวใจๆ เพราะเราศึกษาค้นคว้า จิตสงบ เราหาจิตของตน ถ้าหาจิตของตน แล้วจิตมันสงบระงับเข้ามา

เวลามันด้วยปัญญาอบรมสมาธิ มันใช้สติปัญญาด้วยเอาปัญญาวิเคราะห์วิจัย ศึกษาค้นคว้าความคิดของตนมันถูกหรือมันผิด คิดแล้วคิดเล่า คิดซ้ำคิดซาก คิดแต่ไอ้เรื่องขี้ทุกข์ขี้ยากนี่ แล้วเวลาคิดเรื่องธรรมะก็เอาขี้ทุกข์ขี้ยากเข้าไปคิด แต่มันคิดด้วยเหตุด้วยผล ด้วยสติปัญญาของเรา เราเห็นเอง ปัญญาอบรมสมาธิ มันหยุดของมัน

©2026 sa-ngob.com

ถ้ามันหยุดได้ หยุดแล้วทำอย่างไรต่อ

หยุด มันก็พุทโธต่อเนื่องไปก็ได้ นี่เวลามันหยุดของมันไง เวลาถ้ามันหยุดแล้ว ถ้ามันมีกำลัง ฝึกหัดๆ

ถ้าทำสมาธิแล้วปัญญาจะเกิดเอง ฤาษีชีไพรเป็นพระอรหันต์ไปหมดแล้ว เพราะฤาษีชีไพรที่เขาเป็น เขาอ้างตัวว่าเป็นศาสดา เขารักษาจิตของเขาจนเขาอบรมบ่มเพาะลูกศิษย์เขาได้ อุทกดาบส อาฬารดาบส สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ สอนเจ้าชายสิทธัตถะ เจ้าชายสิทธัตถะศึกษาค้นคว้าจนจบแล้ว จนตั้งให้เป็นผู้สั่งสอนได้ เจ้าชายสิทธัตถะไม่สนใจ

สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ ปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน อากาสานัญจายตนะ วิญญาณัญจายตนะ อากิญจัญญายตนะ เนวสัญญานาสัญญายตนะ ทำอย่างไร

ครูบาอาจารย์เราท่านฝึกหัดหมดแหละ ถ้าไม่ชำนาญ มันจะรู้ได้อย่างไร แล้วสิ่งนี้ที่ว่าจิตส่งออกๆ นี่ส่งออกหมดล่ะ พอส่งออกแล้วมันมีกำลังของมัน ตั้งใจปรารถนาทำได้ทั้งนั้นน่ะ แต่ได้เพราะกำลังของสมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘

เริ่มต้นต้องเข้าสมาบัติ เริ่มต้นต้องเข้าสมาธินี่แหละ แต่สมาธิของเรา ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ เวลามันมีสติมีปัญญาของมัน มันจะมีความสุขความสงบของมัน สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แต่รักษาความสงบไม่เป็น พอรักษาความสงบไม่เป็น เห็นไหม

©2026 sa-ngob.com

เวลาฝึกหัดจะประพฤติปฏิบัติไง พิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม พิจารณา มันรู้มันเห็น เห็นอย่างไร

เวลาหลวงปู่มั่น เวลาท่านอบรมบ่มเพาะไง จิตเป็นอย่างใดๆ

คำว่า “จิตเป็นอย่างใด” สมาธิแค่ไหน

คนภาวนาไม่เป็น ถ้าถามว่าจิตเป็นอย่างไร มันไม่รู้หรอก มันอ้างแต่ธรรมะพระพุทธเจ้า เอาสัญญา เอาอารมณ์ความรู้สึกนั้นมาอธิบาย ไอ้นั่นมันจิตหรือ ไอ้นี่มันส่งออกมาเป็นความรู้สึกนึกคิดแล้ว

จิตคือตัวของมันเองไง

มันสงบอย่างไร มันสงบแค่ไหน ถ้ามันสงบของมันไม่ได้ เวลามันรู้มันเห็น มันเห็นอะไร

เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม พิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม ปัญญาอบรมสมาธิก็พิจารณาอย่างนี้เหมือนกัน ปัญญาอบรมสมาธิ เราก็พิจารณาเรื่องกายเรานี่ไง

ปัญญาอบรมสมาธิ สุข ทุกข์ เฉยๆ เวทนา เราก็พิจารณาของเราด้วยปัญญาอบรมสมาธิ

สัญญาๆ สัญญาความจำได้หมายรู้ที่มันเกิดขึ้น ที่มันส่งออก เราก็พิจารณาของเรา เราใช้สติปัญญาทดสอบวิเคราะห์วิจัยใจของเรา

ธรรมอารมณ์ๆ พิจารณาของเรา

©2026 sa-ngob.com

มันก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาอบรมสมาธิคือปัญญาแบบโลกๆ ปัญญาแบบสติปัญญาที่เกิดขึ้นกับเรานี่แหละ สติปัญญาที่เราเกิดขึ้น เชาวน์ปัญญา เห็นไหม คนมีการศึกษาๆ วิชาชีพต่างๆ ก็ศึกษาจากสติปัญญาของตนนี่แหละ นี่เป็นเรื่องโลก โลกียะ โลกๆ

โลกียปัญญาๆ ปัญญาโลกๆ ทั้งนั้น แล้วเวลามันตรึก มันพิจารณาของมัน มันก็รู้ก็เห็นของมันไง

เวลาใบไม้ไหว ลมพัดใบไม้ไหว พอลมพัดใบไม้ไหว เห็นไหม ธรรมะงูๆ ปลาๆ เวลาลมพัดใบไม้ไหว มันก็มีความรู้สึกของมันนะ

เวลาคนไปวัดไปวาขึ้นมา เวลาจิตมันสงบ เวลาธรรมะมันเกิด มันเกิดความมหัศจรรย์ มันเกิดร้อยแปดพันเก้า จิตนี้เป็นได้หลากหลายนัก จิตนี้มันทำให้คนเป็นโจร เป็นมหาโจร เป็นโจรปล้นตนเอง เป็นคิดซับคิดซ้อนได้หลากหลายนัก

ถ้ามีสติมีปัญญา ธรรมะๆ มีสติปัญญาเท่าทันหัวใจของตน ถ้าเท่าทันหัวใจของตน บังคับหรือพยายามทำให้มันคิดให้ดีขึ้น คิดด้วยความถูกต้องชอบธรรม เวลาเป็นธรรม ทำให้หัวใจของคนมีโอกาสเข้าสู่สัจธรรม

ฉะนั้น เวลาเราเท่าทัน เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ ถ้าทำความสงบของใจเข้ามาก็ให้มันจิตสงบ ถ้ามันรู้มันเห็นสิ่งใดขึ้นมา ก็มีสติปัญญาเท่าทันมัน

©2026 sa-ngob.com

ถ้าไม่มีสติปัญญาเท่าทันมัน แล้วเวลาบอกว่า จะพิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม ลมพัดใบไม้ไหว

เวลาประพฤติปฏิบัติไง ศีล สมาธิ ปัญญา มันต้องจริง มันไม่ใช่ลมพัดใบไม้ไหว ลมพัดใบไม้ไหวมันก็ใบไม้ ใบไม้ก็ร่วงสู่ป่า

ถ้ามันเป็นป่า มันมีต้นไม้ต่างๆ แตกต่างกัน เวลาใบไม้มันร่วง มันก็ต้องทับถมลงสู่ที่พื้นดินนั่นแหละ แล้วถ้าลมมันรุนแรงนะ มันพัดจนต้นไม้นั้นแหลกลาญไปหมด เวลาพายุเข้า นี่ลมพัดใบไม้ไหว

แต่ถ้าเราจะเอาสัจจะความจริงของเรา เราเอาสัจจะความจริงของเรา เราเป็นนักปฏิบัติ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง เวลาห้ามพระไม่ให้แสดงยมกปาฏิหาริย์ เวลาเดียรถีย์มาท้าให้แสดงฤทธิ์แสดงเดช

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติแล้ว ห้ามอวดอุตตริมนุสสธรรม เวลาเดียรถีย์นิครนถ์มาท้า รับเลย

โอ้โฮ! บริษัท ๔ ขึ้นมา “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นคนที่บัญญัติเองว่าห้ามแสดงฤทธิ์แสดงเดช อวดอุตริมนุสธรรมไม่ได้”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ถ้าเราเป็นเจ้าของสวนผลไม้ คนอื่นมาเด็ด เราไม่ให้เด็ด แต่เราเป็นเจ้าของสวนผลไม้ เราเด็ดได้ไหม”

“ได้”

©2026 sa-ngob.com

นี่ก็เหมือนกัน เวลามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา มันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาในหัวใจดวงนั้น ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาในหัวใจดวงนั้น เจ้าของสวนๆ ไง เวลาเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา เจ้าของสวนนั้นจะต้องรักษา รักษาจิตของตน

ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นข้อเท็จจริง บุคคล ๔ คู่ ปุถุชน กัลยาณชน โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล ให้มันเป็นสัจจะเป็นความจริงในหัวใจของตนขึ้นมา

ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจของตนขึ้นมา เจ้าของสวน เจ้าของสวนผลไม้นั้น ถ้าเจ้าของสวนผลไม้นั้นไง ถ้าไม่มีสติปัญญามันจะมีสวนผลไม้ มันจะมีผลไม้อันนั้นไหม

ถ้าไม่มีผลไม้ เพราะอะไร

เพราะทำสมาธิไม่เป็น สวนนั้น เจ้าของสวนนั้นอ่อนแอ เจ้าของสวนนั้นไม่มีสติมีปัญญา เวลาลมพัดใบไม้ไหว มันก็ตื่นเต้นไปกับใบไม้นั้น แล้วสวนทั้งสวน ใบไม้มันจะเป็นประโยชน์กับใคร

สวนทั้งสวน เขาต้องมีผลของเขา เงาะ ทุเรียน มันก็ต้องดูแลรักษา เวลาลมพายุเข้ามา เขารักษาของเขา เขาเพื่อให้มันเกิดผลขึ้นมา ไม่ใช่ใบของทุเรียน ผลของทุเรียนต่างหาก เป็นผลที่จะเกิดขึ้นจากต้นไม้นั้น

©2026 sa-ngob.com

นี่ก็เหมือนกัน เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ไม่ใช่ว่างูๆ ปลาๆ ลมพัดใบไม้ไหว พิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม แล้วมันเกิด

ก็ใบไม้ไหว ลมพัดใบไม้ไหว เฮ้ย! ทำไมมึงอ่อนแอขนาดนั้นวะ ทำไมไม่มีสติปัญญาเท่าทันความคิดของตนเลย นี่ไง ธรรมะงูๆ ปลาๆ จะเป็นงูก็ไม่ใช่ จะเป็นปลาก็ไม่เชิง

เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ก็เป็นมนุษย์ไง บริษัท ๔ ไง เจ้าของศาสนาไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับบริษัท ๔ ให้พินัยกรรมไว้เลย ให้เราศึกษา ให้เราค้นคว้า แล้วเราศึกษาค้นคว้าขึ้นมาก็งูๆ ปลาๆ ไม่มีอะไรเป็นชิ้นเป็นอัน ไม่มีอะไรเป็นความจริงขึ้นมาสักชิ้นหนึ่ง เวลามันหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นไป

ฤาษีชีไพรเขาทำสมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ นะ เวลาเข้าฌานสมาบัติแล้ว ไอ้สิ่งที่ว่าอภิญญา มันทำได้หมดล่ะ แต่มันทำได้หมด ทำแล้วมันจะคงที่ตายตัวอยู่ไหม

มันเป็นไปไม่ได้หรอก มันเป็นไปไม่ได้ เพราะมันเจริญแล้วเสื่อม สิ่งที่คนทำไม่เป็น ทำไม่เป็นเพราะจิตมันไม่สงบระงับเข้ามา ไม่มีกำลัง มันทำอะไรไม่ได้ เวลาจิตมันสงบระงับเข้ามา มีกำลังขึ้นมา ทำแล้วนะ กำลังนั้นมันจะอยู่ตลอดไปไหม

เพราะครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติท่านจะรู้เลย มรรค ๘ สัมมาสมาธิ สมาธิมีกำลังหรือไม่มีกำลัง

©2026 sa-ngob.com

ถ้าสมาธิที่ไม่มีกำลัง ก็อย่างที่เราประพฤติปฏิบัติกันอยู่นี่ไง ก็ธรรมะงูๆ ปลาๆ งูๆ ปลาๆ เพราะเริ่มต้นสมถกรรมฐาน ฐานที่มันคลอนแคลน ฐานที่มันไม่มั่นคง แต่เราศึกษาค้นคว้า เรามีครูบาอาจารย์ของเราธรรมและวินัยไง

สิ่งที่เราศึกษาค้นคว้า เราได้ฟังครูบาอาจารย์เทศนาว่าการมา เราก็มีสัญญา เราก็จำได้หมายรู้เหมือนกัน เวลาจำได้หมายรู้ขึ้นมา พอจิตมันสงบระงับเข้ามา ก็งูๆ ปลาๆ แล้วล่ะ ลมพัดใบไม้ไหว ใบไม้ปลิวไปหมดเลย แล้วเราก็ตื่นเต้น

ตื่นเต้นของเท่านี้หรือ ของเท่านี้ สัมมาสมาธิมันยังไม่มั่นคงเลย สมถกรรมฐาน ฐานที่มั่นคง ฐานที่มีการกระทำ

เวลาเราจะทำความสงบ กิเลส กิเลสมันบีบมันคั้น กิเลสมันพลิกมันแพลง กิเลสมันต่อมันต้าน เวลาเราพยายามจงใจ เราพยายามมุมานะมีการกระทำของเรา พอจิตมันสงบระงับบ้างไง จากกิเลสเป็นอุปกิเลสนะ อุปกิเลส ๑๖ เห็นไหม โอภาส สว่างไสว ว่าง อุปกิเลสทั้งนั้นน่ะ

กิเลสหยาบๆ กิเลสที่มันทิ่มมันตำ มันทำลายเรานี่ มันก็ทุกข์ยาก ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติไปเจอกิเลส กิเลสทวนกระแสกลับ กิเลสภายนอก กิเลสภายใน

กิเลสภายนอกก็นี่ไง ปุถุชนคนหนานี่ไง รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร ความชอบไง จริตนิสัยของคนชอบสิ่งใดสิ่งนั้นมันก็มีคุณค่า ถ้าไม่ชอบสิ่งใด มันก็ไม่สะเทือนหัวใจของตน

©2026 sa-ngob.com

กิเลส กิเลสมันก็ทิ่มมันก็ตำ กิเลสมันก็ทำลายอยู่ตลอดเวลา กิเลสตัวมันเป็นอย่างไร กิเลสก็ความรู้สึกนั่นแหละ กิเลสก็ตัณหาความทะยานอยากในใจนั่นน่ะ ความคิดมันไม่มีความชอบใจ ความดีใจ ความเสียใจ หรือ

กิเลสมันก็อยู่ที่ความคิดเอ็งนั่นแหละ คิดอะไรออกมาก็กิเลสมันก็เจือปนมาตลอดเวลา แล้วเราก็มุมานะ มีการกระทำ ฝึกหัดปฏิบัติให้มันมั่นคงของเราขึ้นมา กว่าจะมั่นคงขึ้นมานะ จากกิเลสมันจะไปเจออุปกิเลส

ลมพัดใบไม้ไหว สั่นไหวไปหมด แล้วมันสั่นไหวไปนะ แล้วยังฮึดฮัดอีกนะ มันเป็นจริงมันเป็นจัง

มันก็เป็นจริงเป็นจัง แต่มันเป็นธรรมะงูๆ ปลาๆ มันครึ่งๆ กลางๆ แล้วมันก็ไม่มีอำนาจวาสนาใดๆ เลยที่จะพิสูจน์ตรวจสอบว่ามันจริงหรือไม่จริง แล้วถ้ามันจริงหรือไม่จริง มันต้องมั่นคงของมันนะ

ทำความสงบบ่อยครั้งเข้าๆ ชำนาญในวสี จนมันชำนาญ พอมันชำนาญ มันรักษาของมันได้ รักษาของมันได้นะ เวลาน้อมไปกาย เวทนา จิต ธรรม เห็นชัดๆ

ถ้าสัมมาสมาธิไม่มั่นคงแข็งแรง ความรู้ความเห็นนั้นมันไม่อยู่ มันไหล มันไม่มั่นคง แล้วจับพิจารณาให้เป็นไตรลักษณ์ได้ยาก

©2026 sa-ngob.com

แต่ถ้ามันเป็นความจริงนะ จิตมันสงบระงับแล้ว ถ้ามันจับของมันได้ เวลาเราฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ เวลาเราฝึกหัดใช้ปัญญา ใช้ปัญญานี้จะเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา

ปัญญาเกิดจากการฝึกหัด ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระไตรปิฎกนอก พระไตรปิฎกที่อยู่ในตู้ เราก็ศึกษาค้นคว้าขึ้นมาจนได้นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก จนเป็นเปรียญ ๙ ประโยค นี่พระไตรปิฎกนอก

ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเรา พยายามทำความสงบของใจเข้ามา สติ สมาธิ ปัญญา นี่คือพระไตรปิฎกใน ถ้าพระไตรปิฎกใน เราฝึกหัดมันเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา เป็นสัจจะเป็นความจริงในหัวใจของเรา

ถ้ามันเป็นพระไตรปิฎกใน ศีล สมาธิ ปัญญา แล้วฝึกหัดใช้ปัญญาๆ ถ้ามันเป็นภาวนามยปัญญา เราจะชัดเจนว่า พระไตรปิฎกนอก โลกียปัญญา ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา เป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเคารพ เราบูชา เราเทิดใส่ศีรษะนะ เรามีอำนาจวาสนา เราได้ถึงมาบวชเป็นพระ เราได้มาศึกษาค้นคว้า เวลาศึกษาค้นคว้า นี่พระไตรปิฎกนอก

แล้วเวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติเข้ามา ถ้ามันเป็นศีล เป็นสมาธิ แล้วฝึกหัดสมถกรรมฐานยกขึ้นสู่วิปัสสนา ถ้ามันเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง มันเกิดภาวนามยปัญญา นี่พระไตรปิฎกใน

©2026 sa-ngob.com

พระไตรปิฎกในคือเกิดจากการภาวนา เกิดจากการฝึกหัด เกิดจากการประพฤติปฏิบัติเป็นปัจจัตตัง เป็นสันทิฏฐิโก เกิดจากจิตดวงนั้น ถ้าจิตดวงนั้น มันแตกต่าง แตกต่างกับปัญญาที่มันเคยเกิด ไม่อย่างนั้นมันจะเป็นโลกียะกับโลกุตตระหรือ

ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา แล้วการภาวนาภาวนามยปัญญาเท่านั้นที่มันจะรู้เท่า ที่มันจะเท่าทัน ที่มันจะพลิกมันจะแพลง กิเลสมันจะปลิ้นปล้อนขนาดไหน เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสวักขยญาณ พญามารดิ้นพราดๆๆ นางตัณหา นางอรดี ความโลภ ความโกรธ ความหลงยังมาช่วยเสริมพ่อ จะไปล้มบัลลังก์การประพฤติปฏิบัติของเจ้าชายสัทธัตถะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าน่ะ

แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติมันยังไม่ใช่หรอก มันไม่ใช่พญามาร มันไม่ใช่ความโลภ ความโกรธ ความหลง มันเป็นสักกายทิฏฐิ มันเป็นหลานน่ะ มันเป็นเด็กน้อย เด็กน้อยของพญามาร เด็กน้อยของกิเลส แต่มันเกินกำลังของเรา เพราะเรามันงูๆ ปลาๆ มันเป็นงูมันเป็นปลา เวลามันไปรู้ไปเห็น ลมพัดใบไม้ไหว ใบไม้ปลิวว่อนเลยนะ เรางงเป็นไก่ตาแตกเลย เราทำอะไรไม่ถูกเลย แต่มันเป็นธรรมะนะ มันรู้นะ มันเห็นของมัน

จิตมันส่งออก มันอยู่ที่อำนาจวาสนาของแต่ละบุคคล

ถ้ามีอำนาจวาสนาของแต่ละบุคคลนะ ครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงและครูบาอาจารย์ที่น่าเคารพบูชานะ ท่านจะบอกว่าให้วางไว้ก่อน

©2026 sa-ngob.com

เริ่มต้นนะ เราก็เกือบเป็นเกือบตายที่เราจะมาฝึกประพฤติปฏิบัติ กิเลสหยาบๆ กิเลสดิบๆ กิเลสของปุถุชน กว่าเราจะควบคุมมันได้ กว่าเราจะมีศีล เราฝึกหัดทำสมาธิ เราฝึกหัดเจียนตายนะ เพราะไม้ดิบๆ จุดไฟมันติดยาก ถ้าไม้เขาจะตากแดด เขาจะทำให้มันแห้ง ไว้เพื่อใช้ประโยชน์

พรหมจรรย์ๆ ฝึกหัดพรหมจรรย์ แล้วครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ ท่านไม่ให้คลุกคลี ไม่ให้คอยเขี่ย ท่านไม่ให้คอยเขี่ยกิเลสให้มันฟูขึ้นมา ให้มันกระตุ้นขึ้นมานะ พยายามดูแลรักษา

เวลาดูแลรักษาขึ้นมา เราไม่คลุกคลี เราพยายามฝึกหัด พยายามปฏิบัติพรหมจรรย์ของเราให้มันเข้มข้นขึ้นมา เวลาเข้มข้นขึ้นมา เวลาน้อมมากำหนดพุทโธ น้อมมาปัญญาอบรมสมาธิ ไม้ไม่ใช่ไม้ดิบๆ ไม้ที่เราตาก ไม้ที่เราพยายามผึ่งให้แห้ง เวลามันจะทำความความจริงความจังขึ้นมา มันก็มีโอกาสบ้างไง

เราทำของเราด้วยความทุกข์ความยาก เราพยายามฝึกหัดของเราขึ้นมา แล้วที่ลงทุนลงแรงไป เราไม่มีสติปัญญาควบคุมดูแลรักษาบ้างเลยหรือ

ถ้าเรามีความควบคุมดูแลรักษา แล้วเราทำให้มันมีความชำนาญมากขึ้นๆ ไง มันก็มีกำลังของมันขึ้น ถ้ามีกำลังของมันขึ้น เวลาน้อมไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ ไง

พิจารณากายๆ กายโดยที่เป็นใบไม้ไหว มันกายนอก คำว่า “กายนอก” เห็นไหม เวลาครูบาอาจารย์ของเราที่ฝึกปฏิบัตินะ มันไม่มีวิธีการ

©2026 sa-ngob.com

หรือไม่มีสติปัญญาที่จะชนะกิเลสของตนได้มากน้อยขนาดไหน เข้าไปเที่ยวป่าช้า ไปดูซากศพ ไปเที่ยวป่าช้า พิจารณากายหรือไม่ เห็นกายหรือไม่ แล้วมันกายของใคร มันกายของคนตายไง คนผีดิบที่เขามาทิ้งไว้ตามป่าช้านั่นน่ะ

แล้วไอ้จิตของเรามันก็ดื้อด้านนัก มันก็เจ้าเล่ห์แสนงอน ทำสิ่งใดมันก็ไม่สมปรารถนาไง ไปเที่ยวป่าช้าซะ ไปดูซากศพ ซากศพที่นอนอยู่นั่นกับไอ้ที่ซากศพที่เดินมาดูซากศพนั่นน่ะ ให้มันมีสติปัญญาเท่าทันของมันนั่นน่ะพิจารณากายไหม

เวลาเราเห็นกาย มันเลอเลิศ มันสูงส่งมาจากท้องฟ้า มาจากสวรรค์ขนาดนั้นเชียวหรือ ถ้ามันรู้มันเห็น มันก็รู้เห็นขึ้นมาจากจิตเรานี้ แต่ขณะที่จิตที่กิเลสมันปล้นมันปล้อน มันเอาตัวเองไว้ไม่ได้ ยังต้องบังคับให้ไปเที่ยวป่าช้า

พอไปเห็นซากศพขึ้นมา มันสะอิดสะเอียน

สะอิดสะเอียนน่ะผิด เพราะมันเป็นโลก

แต่ถ้ามันเป็นธรรม เห็นแล้วมันสังเวช เห็นแล้วมันกระตุ้น

เวลาไปดูซากศพ ดูแล้วมีอารมณ์อย่างไร ดูแล้วมีคุณสมบัติอะไรกับหัวใจบ้าง หัวใจมันเป็นของมันอย่างใด แล้วกายที่นอนอยู่นี่ ซากศพที่มันอยู่นี่ กับไอ้ซากศพที่มันยืนดูอยู่นี่ มันแตกต่างกันตรงไหน

©2026 sa-ngob.com

ถ้ามันไม่แตกต่าง พิจารณาๆ นี่ อู๋ย! มันก็เป็นพระอรหันต์น่ะสิ มันก็จบกิเลสน่ะสิ

ลมพัดใบไม้ไหว เอ็งยังไม่เห็นจิตของเอ็งเลย เอ็งยังทำสมาธิยังไม่เป็นเลย

ทำสมาธิยังไม่เป็นก็ อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตนไง

“จิตนี้เป็นตัวเป็นตนนะ”

ก็ตัวตนไง ไม่ตัวตนมันจะเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะหรือ เป็นตัวตนที่ตัวตนไม่เห็น เป็นตัวตนที่ตัวตนจับต้องไม่ได้ เป็นตัวตนที่ทำสมาธิไม่เป็นนั่นล่ะ เพราะทำสมาธิไม่เป็นจึงไม่รู้จักตัวตนไง เลยต้องไปดูซากศพจากภายนอกไง

เวลามันมีตัวมีตน มันเกิดสังเวช เกิดสังเวช โอ๋ย! บรรลุธรรม

ใบไม้ ใบไม้ไหว

ยังไม่ถึงฤดูกาลทุเรียนออกนะ ยังไม่ถึงฤดูกาลที่จะรักษาต้นทุเรียนไว้นะ ใบไม่ไหว เวลามันแห้งแล้ง ต้นทุเรียนตาย คุณงามความดีผลของการปฏิบัติของเราสิ้นไป ตายไป มันไม่เป็นชิ้นเป็นอันขึ้นมาไง

ปุถุชน กัลยาณชน กัลยาณชน รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร ตา หู จมูก ลิ้น นี่ตัวร้ายนัก อยากได้แต่รสชาติที่

©2026 sa-ngob.com

ตัวเองพอใจ อยากได้แต่คนยกย่องสรรเสริญ มีแต่คนก้มบูชา กิเลสยิ้มเลย

เจ้าชายสิทธัตถะไม่สนใจใดๆ ทั้งสิ้น ครูบาอาจารย์ของเราที่ออกประพฤติปฏิบัติขึ้นมาไปสนใจใคร นั่นมันเรื่องของเขา นี่มันเรื่องของเรา ไอ้เรื่องของเราสุมไว้กิเลสท่วมหัว บรรลุธรรมๆ เที่ยวจะแจกขยะของเราให้คนอื่นเขาได้รับรู้

ตัวเองไม่รู้ตัวเลยนะน่ะ สิ่งที่จะไปแจกจ่ายเขา ขยะทั้งนั้นน่ะ ใบไม้ไหวไง ใบไม้ไหวมันสุมไว้ที่โคนต้นจนกองท่วมต้นน่ะ จะแจกใบไม้เขา ตัวเองมีอะไร

ถ้ามันเป็นจริงไง นี่ธรรมะงูๆ ปลาๆ เพราะมันงูๆ ปลาๆ มันถึงจับสิ่งใดเป็นชิ้นเป็นอันไม่ได้

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ของเรานะ ตั้งสติไว้ สติสำคัญนัก เราจะทำสิ่งใดก็แล้วแต่ เราต้องมีสติ ปัญญาโลกๆ นี่แหละ ปัญญาที่ตรึกในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อริยสัจ สติปัฏฐาน ๔ สัมโพชฌงค์ ศึกษาค้นคว้า

สติ ถ้ามันศึกษาค้นคว้าปัจจุบันในความคิดของตน นั่นน่ะ พระไตรปิฎกนอก ในตู้ต้องไปเปิดตำรับตำราถึงเห็น แต่ว่าภายใน เวลามันศึกษาค้นคว้า มันวิเคราะห์วิจัยขึ้นมา นี่พระไตรปิฎกใน เราฝึกหัด เราจะการกระทำ นี่ปัญญาอบรมสมาธิ เพราะอะไร

©2026 sa-ngob.com

เพราะจิตมันเคลื่อนไหว จิตมันมีการกระทำ ใบไม้ไหวๆ ก็ใบไม้ไหวเพื่อมันจะผลัดใบ ผลัดใบเพื่อให้ลำต้นแข็งแรง ผลัดใบเพื่อให้ลำต้นมันออกดอกออกผล ถ้ามันจะออกดอกออกผล มันต้องมีสติมีปัญญาของมัน

เจ้าของสวน ไม่ใช่ไปซื้อเอาตามแผงขายผลไม้ ไอ้แผงนั้นน่ะเขาเด็ดมาจากต้น แล้วเอามาขาย

ไอ้เรามันหน่อของพุทธะ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน เวลามันจะเกิด มันต้องเกิดจากความสามารถ เกิดจากภาวนามยปัญญา เกิดจากอำนาจวาสนาที่มีการกระทำเป็นความจริงของเราขึ้นมา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้ทางเท่านั้น สาวกสาวกะผู้ที่ได้ยินได้ฟังต้องฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นความจริงขึ้นมา แล้วมันเป็นความขึ้นมา มันต้องเป็นชิ้นเป็นอัน ไม่ใช่งูๆ ปลาๆ ธรรมะงูๆ ปลาๆ มีแต่เศษใบไม้ แล้วยังเที่ยวจะแจกจ่ายเขาอีกนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแจกทุเรียน แจกเงาะ

นี่เป็นประเพณีวัฒนธรรม แค่ประเพณีวัฒนธรรมยังมีบุญและบาป เรามีแต่เศษใบไม้ มีแต่ขยะ มีแต่กิเลสท่วมหัว เราจะเอาอะไรไปแจกเขา เรามีอะไร ผลของการกระทำของการฝึกหัดขึ้นมาไม่มีสิ่งใดเป็นชิ้นเป็นอัน

©2026 sa-ngob.com

แต่ถ้าเป็นชิ้นเป็นอันขึ้นมา ลมพัดรุนแรงขนาดไหน เขาค้ำต้นทุเรียนเขา เวลาออกดอกออกผล เขาต้องมีการห่อ มีการดูแล มีการรักษา เขาทะนุถนอม เขาทะนุถนอมให้มันเกิดขึ้น ให้มันเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจของตน

นี่ก็เหมือนกัน จิตมันสงบแล้วเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันจริงหรือเปล่า ทะนุถนอมหรือเปล่า แล้วมันจะทะนุถนอม ทะนุถนอมจนไม่กล้าทำสิ่งใดเลยหรือ

เวลาการทะนุถนอม มันอ่อนแอในเรื่องของการฝึกหัด มันต้องให้เผชิญกับสัจจะความจริง คำว่า “ทะนุถนอม” ทะนุถนอมนี้มันทะนุถนอมเพราะว่ามีสติมีปัญญาที่เราจะพัฒนาของเราขึ้นไป

แต่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า เราเป็นนายช่างปั้นหม้อ ถ้าเราจะปั้นหม้อ เราไม่เคยถนอมดินเลย เราจะนวด เราจะทำของเราให้ดินนั้นมันควรแก่การปั้นหม้อ

จิตของคน การประพฤติปฏิบัติ ถ้ามันจะเป็นจริงเป็นจัง มันตรวจสอบๆ มันจะย้ำ มันจะปั้นดิน มันจะขย้ำให้ดินควรแก่การงาน

นี่เวลาปฏิบัติมันจริงแค่ไหน ดินที่มันไม่สมควรแก่การปั้นหม้อ มันปั้นขึ้นมาไม่ได้หรอก มันปั้นขึ้นมามันไม่เป็นโอ่งเป็นไห มันไม่เป็นหม้อเป็นไหหรอก มันปั้นไม่ได้ด้วย แล้วปั้นขึ้นมาก็ใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้

©2026 sa-ngob.com

แต่ถ้าเป็นจริงเป็นจัง เราทำของเราขึ้นมา ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังนะ เราฝึกหัดของเรา มันจะมีข้อเท็จจริง นี่ไง ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

เวลาจิตสงบ จิตมีกำลังหรือไม่มีกำลัง จิตที่มีกำลัง เวลาจิตเวลาสงบแล้วนะ เราเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริงไง การพิจารณากายๆ พิจารณากายจากภายนอกก็มี พิจารณากายจากภายในก็มี

เวลาพิจารณากายๆ มีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน ขิปปาภิญญา ถ้าพิจารณาแล้วมันจะมีเป็นสัจจะเป็นความจริง ถ้าเป็นสัจจะความจริง ภาวนามยปัญญามันเหมือนกันทั้งหมด ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ นิโรธ ดับทุกข์

ไม่มีเลย ไม่รู้จักด้วย แล้วเป็นอย่างไรก็ไม่รู้ ถ้ามันเป็นอย่างไรก็ไม่รู้ มันเป็นสัญญาทั้งนั้น

แล้วเวลา ธมฺมสากจฺฉา เอตมฺมงฺคลมุตฺตมำ เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูดสิ่งใดมันมีเหตุมีผล แล้วมันไม่สะเทือนใจเราบ้างเลยหรือ

ถ้ามันสะเทือนใจเราบ้าง บ้างนะ มันมีสติมีปัญญานะ สิ่งนี้วางให้หมด เริ่มต้นนะ กลับไปทำความสงบให้มั่นคงขึ้นมา เวลาจิตมันสงบแล้วมีสติปัญญา เราก็เคยสัมผัสใช่ไหม เวลาถ้าจิตมันสงบแล้วถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา ทำไมมันชื่นบาน ทำไมพิจารณาแล้วมันมีแต่ความสุขสงบล่ะ

©2026 sa-ngob.com

แต่ถ้ามันเป็นสัญญาๆ มันจืดมันชืด มันไม่มีสิ่งใดเป็นชิ้นเป็นอันน่ะ งูๆ ปลาๆ นะ ปลา เวลาถ้าเขามีมากนะ เขาหมักนะ มันยังเป็นปลาร้า ปลาแจ่ว มันยังเป็นประโยชน์นะ ไอ้กิเลสเวลามันหลอกล่อขึ้นมา มันไม่เป็นประโยชน์กับใครเลย

กิเลส หน้าที่มันคือทำลายทั้งนั้น ทำลายอำนาจวาสนา ทำลายโอกาส ทำลายผลที่การประพฤติปฏิบัติจะตามความเป็นจริง เราต้องสู้ทั้งนั้น แล้วไม่ต้องไปโทษใคร ไม่ใช่กิเลสใคร กิเลสของเราเองทั้งนั้น เราเป็นนักรบๆ ที่เราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะชนะกิเลสในใจของตน เราไม่ไปชนะใครทั้งสิ้น

สิ่งที่เวลาประพฤติปฏิบัติ เวลาพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะไง เวลามาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า อัครสาวกของเราเบื้องซ้ายเบื้องขวามาแล้ว

แล้วพวกพระก็ติฉินนินทา จะชิงเอาอัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวา

มันของเขา เขาสร้างของเขามา

อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เราสร้างของเรามา เราต้องมีเชาวน์ปัญญาสิ เราต้องมีเชาวน์มีปัญญา เราต้องไตร่ตรอง เราต้องปฏิบัติซ้ำ ทบทวนเพื่อดูความเป็นจริงในใจของเรา

©2026 sa-ngob.com

แล้วทบทวนๆ ยิ่งทบทวน ปฏิบัติซ้ำๆ สิ่งที่ว่าดินที่เราจะปั้นหม้อ เราต้องนวดแล้วนวดอีก นวดแล้วนวดอีกเพื่อให้มันควรแก่การงาน เวลาปั้นเป็นหม้อเป็นไหขึ้นมา ถ้ามันเป็นหม้อเป็นไหขึ้นมา เห็นไหม

ปฏิบัติ ถ้ามันเป็นจริงเป็นจัง ที่บรรลุธรรมๆ นั่นล่ะ มันมีเหตุมีผล ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ พระสารีบุตรไปฟังเทศน์พระอัสสชิไง

เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา สัญชัยบอกนั่นก็ไม่ใช่ นี่ก็ไม่ใช่ ไม่มีอะไรใช่สักอย่าง แล้วไอ้ตัวเองก็ไม่ใช่ แล้วไม่ใช่ ทำอย่างไรต่อ ก็ไม่ใช่

เวลาไปฟังพระอัสสชิไง ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ไปดับที่เหตุนั้น

พระสารีบุตรเป็นพระโสดาบันเลย เวลาไปบอกพระโมคคัลลานะเป็นพระโสดาบัน

คนที่มีสติมีปัญญามันต้องมีเหตุมีผล มีที่มาที่ไป แล้วเวลาเป็นพระโสดาบัน เห็นไหม

สิ่งที่บรรลุธรรมๆ ผู้ที่ปฏิบัติ เวลาปฏิบัติธรรมะงูๆ ปลาๆ ครึ่งๆ กลางๆ พิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม ลมพัดใบไม้ไหว มันไม่มีอะไรเป็นชิ้นเป็นอัน ถ้ามันไม่เป็นชิ้นเป็นอัน เห็นไหม

เวลาพระอานนท์ นางวิสาขา เป็นพระโสดาบันๆ เพราะว่าบรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน เวลาพระอานนท์ทำสิ่งใดๆ มีสติมีปัญญา เวลานางวิสาขาเป็นพระโสดาบัน อนิยต ๒ เห็นพระคุยกัน เห็นพระคุยกันกับ

©2026 sa-ngob.com

สีกาในที่ลับ ไปฟ้องพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าสอบสวน สอบสวนอย่างไร บัญญัติอนิยต ลับหูลับตา ถ้ามีบุคคลที่เชื่อถือได้ บุคคลที่เชื่อถือได้คือ นางวิสาขา นางวิสาขาบรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน จะไม่โกหกมดเท็จ จะไม่กล่าวเท็จ พระโสดาบันไม่มีการกล่าวเท็จ พระอานนท์เป็นพระโสดาบัน ท่านบรรลุธรรม

ไอ้นี่โกหกมดเท็จ โป้ปดมดเท็จ

เฮ้ย! บรรลุธรรมอะไรของมึงวะ มันเป็นไปไม่ได้

ถ้ามันเป็นไป เห็นไหม ถ้าบรรลุธรรม ถ้าเราปฏิบัติ เวลาเราหลงผิด เวลาหลงผิด เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อวดอุตตริมนุสธรรม ถ้าหลง แล้วเข้าใจว่า อันนั้นถือว่าไม่ผิด ถ้าหลง แต่ถ้าอวด นั่นน่ะอวดอุตตริมนุสธรรม

อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้ามันไม่เข้าใจ มันพิจารณา มันพิจารณาของมัน มันเป็นข้อเท็จจริงหรือไม่ ถ้ามันบรรลุธรรมๆ

บรรลุธรรม สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส มันไม่ลูบไม่คลำ ถ้าไม่ลูบไม่คลำ เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ นางวิสาขาไปพูดสิ่งใดเป็นความจริงหมด ไม่โกหก แล้วบุคคลที่เชื่อถือได้

แล้วเราเป็นบุคคลที่เชื่อถือได้ไหม

พิจารณากาย พิจารณาจนเข้าใจหมด

©2026 sa-ngob.com

มันเป็นความเห็นกายที่แตกต่างกัน ความเห็นกายๆ มันเห็นได้ทั้งนั้น ถ้าความเห็นกาย มันก็เริ่มต้น จะบอกว่า ถ้าการประพฤติปฏิบัติเราจะไม่ยอมมีความผิดพลาดเลย เราทำสิ่งใดจะเป็นความถูกต้องชอบธรรมขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๖ ปี หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมามากมายมหาศาลขนาดไหน ท่านเคยผ่านประสบการณ์อย่างนี้มา ท่านถึงรู้ว่ากิเลสมันร้ายกาจขนาดไหน

แล้วเวลาปฏิบัติขึ้นมา เราประพฤติปฏิบัติเพื่อจะฆ่ากิเลส ไม่ใช่ประพฤติปฏิบัติเพื่อไปยอมจำนนกับกิเลส ให้กิเลสมันครอบงำ

เราปฏิบัติ ปฏิบัติธรรมไง เพื่อความสุขความสงบ ปฏิบัติธรรมเพื่อชำระล้างกิเลส แล้วเวลาปฏิบัติไปแล้วมันงูๆ ปลาๆ มันครึ่งๆ กลางๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาอย่างนี้หรือ

ไม่ใช่

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง ปรารถนารื้อสัตว์ขนสัตว์ไง รื้อสัตว์ขนสัตว์ก็รื้อหัวใจของสัตว์โลกนี้ไง พุทธกิจ ๕ นะ เวลางานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง เช้านี่เล็งญาณแล้ว ใครมีอำนาจวาสนาหรือไม่ ถ้ามีวาสนานะ อายุเขาสั้น ไปเอาคนนั้นก่อน เอาคนนั้น เวลาเอาแต่ละคนๆ ไง งานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามากมายมหาศาล นี่เพื่อปรารถนารื้อสัตว์ขนสัตว์

ไอ้เราเกิดมากึ่งกลางพระพุทธศาสนาไง เรามีธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา เราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา มันก็มีร่องมีรอยที่ครูบาอาจารย์ที่

©2026 sa-ngob.com

ท่านประพฤติปฏิบัติของท่านมา เวลาประพฤติปฏิบัติของท่านมา เรา ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นมรรคเป็นผลของเรา

นี่เป็นมรรคเป็นผลของครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติแล้ว เป็นความจริงแล้ว เราก็สาธุ แล้วเราศึกษาค้นคว้า มันเป็นคติธรรม เวลา เป็นคติธรรม เราพยายามฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นความจริงของเรา ขึ้นมาให้ได้

ถ้าเป็นความจริงของเราขึ้นมาให้ได้ รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง ไง สติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม ถ้ามีสติขึ้นมา มันก็เท่าทันกับ อารมณ์ความรู้สึกของตนแล้ว ถ้ามีสติ

แล้วพอมีสติเท่าทันอารมณ์ของตน แล้วเวลาฝึกหัดด้วยสติ ด้วย คำบริกรรมขึ้นไปเพื่อให้มันสงบ กิเลสมันปลิ้นมันปล้อน มันทุกข์มันยาก ขนาดไหน

แล้วสติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม แล้วถ้าปัญญาภาวนามย ปัญญามันเกิดขึ้น ถ้าภาวนามยปัญญามันเกิดขึ้น มันชัดๆ เลย มันไม่ใช่ ปัญญาลมพัดใบไม้ไหว

แล้วใบไม้มันสุมๆๆ มันจะเป็นปุ๋ยใช่ไหม ถ้ามันเป็นปุ๋ยขึ้นมา มันก็ ต้องรอให้ลำต้นนั้นแข็งแรงขึ้นมาใช่ไหม แล้วเวลามันจะเกิดออกดอกออก ผลขึ้นมา มันออกผลที่ปลายใช่ไหม รดน้ำที่โคน ผลออกที่ปลาย เวลา ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา

©2026 sa-ngob.com

เวลามีสติมีปัญญาขึ้นมา ภาวนามยปัญญาเกิดขึ้นมา มันแช่มชื่นแล้วมันมหัศจรรย์ มันมหัศจรรย์ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติ เห็นไหม คนดิบๆ ปุถุชนคนหนา เวลาฝึกหัดขึ้นมา ทำความสงบของใจขึ้นมาให้มันมั่นคงขึ้นมา เวลาน้อมไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง เอาแล้ว น้อมไปแล้ว แล้วพอน้อมไปนี้คืองาน

งาน เวลาพิจารณาไป มันก็ได้บ้าง ไม่ได้บ้าง คำว่า “ได้บ้าง ไม่ได้บ้าง” เพราะมันไม่สมบูรณ์แบบ มันขาดตกบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่งตลอดเวลา งานชอบหรืองานไม่ชอบ งานชอบหรืองานไม่ชอบ จะเอาสมถะหรือจะเอาวิปัสสนา จะไปข้างหน้าหรือจะไปข้างหลัง

สมาธิไม่ชอบ มิจฉาสมาธิ

ถ้าสัมมาสมาธิถึงจะเป็นสมาธิชอบ

ปัญญาๆ ปัญญาขี้โกง ปัญญาเห็นแก่ตัว ปัญญาหลอกตนเอง มันชอบหรือไม่ชอบ

นี่ไง ตรัสรู้เองโดยชอบ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา กิเลสมันผิดมันพลิ้ว มันบิดมันเบี้ยว มันพยายามจะฝึกหัดให้มันชอบๆ อยู่นี่ไง แล้วมันชอบๆๆ อะไรชอบ สติ สมาธิ ปัญญา อะไรชอบ แล้วพิจารณากายๆ กายอะไร

©2026 sa-ngob.com

กายนอก กายใน กายในกาย กายของจิต

เวลาหลวงปู่เจี๊ยะ เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติของท่าน พิจารณากายทั้งนั้น เวลาไปรายงานหลวงปู่มั่นไง ได้สกิทาคามีจากเมืองจันท์ฯ ไปรายงานผลกับหลวงปู่มั่น รายงานผลเสร็จ ถามหลวงปู่มั่นว่า “แล้วให้ผมทำอย่างไรต่อ”

“ก็พิจารณากายอย่างเดิมนั่นน่ะ”

ถ้าพิจารณากายโดยถูกต้องชอบธรรม ไม่ใช่ลมพัดใบไม้ไหว ไหวอยู่อย่างนั้นน่ะ อ่อนแอ แล้วไม่มีสิ่งใดเป็นชิ้นเป็นอัน

ถ้ามันจะเป็นชิ้นเป็นอัน มันก็ปัญญาอบรมสมาธินี่ ถ้าปัญญาอบรมสมาธิ มันเป็นสมาธิแล้ว รสชาติก็ระดับนี้ เราก็รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง รสของปัญญาอบรมสมาธิ เราก็รับรู้

แต่เวลาฝึกหัดปฏิบัติของเรา เริ่มขยันหมั่นเพียรขึ้นไป เวลามันเกิดภาวนามยปัญญาไม่ใช่ปัญญาอบรมสมาธิ นี่ชัดเจนเลย รสของภาวนามยปัญญา

สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา แตกต่างกัน

สุตมยปัญญานักวิชาการทั้งสิ้น การศึกษาทางโลกนี่สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา นักวิทยาศาสตร์หรือว่าครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติจินตนาการ นั่นน่ะจินตมยปัญญา จนหลงคิดว่าตัวเองบรรลุธรรมๆ อยู่นั่นน่ะ ด้วยจินตมยปัญญา ปัญญาเกิดจากจินตนาการธรรมะขององค์

©2026 sa-ngob.com

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปัญญาเกิดจากจินตนาการโดยการภาวนาของตน มันเป็นจินตนาการ มันไม่เป็นภาวนามยปัญญา

เวลามันเป็นภาวนามยปัญญา อ๋อ! มันเป็นอย่างนี้เอง มันต้องเป็นอย่างนี้เอง ถ้ามันไม่เป็นอย่างนี้เอง มันไม่ใช่ภาวนามยปัญญา ไม่รู้แจ้ง

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ไปแก้ที่เหตุนั้น

เหตุคือเหตุตัณหาความทะยานอยากในใจของตน อวิชชาเกิดจากจิต ฐีติจิตเป็นที่อยู่ของอวิชชา มันมาพร้อมกัน

“มารเอย เธอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้า เจ้าจะเกิดในหัวใจของเราไม่ได้อีกเลย”

เพราะอวิชชามันตายไปไง ตายจากฐีติจิตไง เป็นธรรมธาตุ ธาตุแท้ๆ ของธรรม สิ่งใดที่ออกมาจากธรรม มันก็เป็นธรรมตั้งแต่วันยังค่ำ ถ้าใจเป็นธรรม ธรรมธาตุจะแสดงออกอย่างใดมันก็แสดงออกมาจากธรรม เพราะมันไม่มีอวิชชา

แต่ของเราล้วนๆ เลยล่ะ อวิชชาเต็มตัว เพราะเรายังไม่ได้ประพฤติปฏิบัติเป็นชิ้นเป็นอันขึ้นมา ฉะนั้น พอไม่ได้ปฏิบัติเป็นชิ้นเป็นอันขึ้นมา การภาวนามันยากตรงนี้ไง ยากอยู่คราวเริ่มต้นนี่ คราวพยายามควบคุมฝึกหัดให้มันเป็นสัมมาสมาธิให้ได้

©2026 sa-ngob.com

ถ้าเป็นสมาธิๆ ก็เป็นมิจฉา มิจฉาเพราะมันติด มิจฉาเพราะมันพอใจ มิจฉามันหลง มิจฉา มิจฉาทั้งนั้นน่ะ

ถ้าเป็นสัมมา พอเป็นสัมมานะ คนทำความสงบได้โดยสัมมาสมาธิ โดยความถูกต้องชอบธรรม จะเคารพธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก เพราะว่าเริ่มต้นจากคน มันแปลกใจที่ว่า นรกสวรรค์มีอยู่จริงหรือ การเกิดการตายมีอยู่จริงหรือ พอจิตมันสงบ นั่นน่ะตัวของจิต

พอตัวของจิต อ๋อ! พุทธะผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาพุทธะอันนี้เอง ที่พยายามฝึกหัดประพฤติปฏิบัติจนอาสวักขยญาณทำลายอวิชชาอย่างนั้น

ถ้าคนเป็นสัมมาทิฏฐิถูกต้องชอบธรรม พอจิตสงบแล้วซาบซึ้งในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทั้งๆ ที่ยังไม่ได้ก้าวเดินโดยบุคคล ๔ คู่เลย แต่ถ้าเวลามันจะก้าวเดินขึ้นไป มันก็ต้องมีความถูกต้องชอบธรรม

ความชอบธรรม ทำความสงบของใจแล้วฝึกหัดใช้ปัญญา เพราะการฝึกหัดใช้ปัญญานั้นเพื่อการทำความสงบของตนให้สะดวกสบายมากขึ้น เพราะมันมีอุบายวิธีการในการเข้าไปเผชิญกับกิเลสแล้ว

แล้วพอเจอกิเลสแล้ว พอจิตสงบแล้ว จิตสงบก็คือสงบ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ไง สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ ก็ฝึกหัดใช้ปัญญาไง เวลาฝึกหัดใช้ปัญญา ก็พิจารณาอยู่นี่ไง

©2026 sa-ngob.com

พอการพิจารณา ถ้ามันน้อมไปเห็นกาย มันก็เห็นกายโดยผิวเผิน เห็นกายโดยการฝึกหัดเริ่มต้น แต่ถ้าพอจิตสงบระงับขึ้นมาจนมีกำลัง จนมีปัญญาชอบ เวลาเห็นกายแล้วน้อมให้มันเป็นไตรลักษณ์

เวลาพิจารณากายนะ พิจารณากายโดยเห็นร่างกายทั้งตัว พิจารณากายโดยเห็นอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง พิจารณากายโดยซ้ำสิ่งที่เคยเห็น พิจารณากายโดยที่เห็นกาย นี่มันอยู่ที่วาสนาของคน อำนาจวาสนาของคนมันมากน้อยขนาดไหน

ถ้าอำนาจวาสนาของคนนะ ขิปปาภิญญา ผัวะ! แต่เขาสร้างมาเยอะมาก คำว่า “สร้างมาเยอะมาก” เห็นได้เลยโดยอำนาจวาสนาบารมีของคนคนนั้น

ไอ้ของเราขี้ทุกข์ขี้ยาก ขี้ทุกข์ขี้ยาก กิเลสเบียดเบียน กิเลสทำให้เจ็บช้ำน้ำใจตลอดเวลา

เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนานะ เป็นอริยทรัพย์ อริยทรัพย์เพราะคนเกิดมามีกายกับใจ คนเกิดมามีสัจจะมีความจริง พันธุกรรมของจิตๆ เราถึงได้ใฝ่ใจ ได้สนใจในพระพุทธศาสนา

แล้วเวลาสนใจใฝ่ใจแล้ว คนที่นับถือพระพุทธศาสนาด้วยประเพณีวัฒนธรรม เขาก็มีความสุขของเขา เขาก็พอใจของเขา เขาก็อบอุ่นของเขา

©2026 sa-ngob.com

ไอ้เรา เราต้องการความจริง เราจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเรา เราต้องทำจริงทำจังของเรา นี่คือบุญกุศลทั้งสิ้น เวลาประพฤติปฏิบัติ บุญกิริยาวัตถุ เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา เรายกร่างกายและจิตใจถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปฏิบัติเพื่อบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาเอาจริงเอาจัง ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปีที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายืนยันไว้ ถ้าประพฤติปฏิบัติด้วยความถูกต้องชอบธรรม เป็นสัมมาทิฏฐิถูกต้องชอบธรรม

การประพฤติปฏิบัติ ถ้ามันเป็นมิจฉาทิฏฐิ ออกนอกลู่นอกทาง ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี ก็ฝึกหัดเป็นการเอากายกับใจถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เวลาปฏิบัติเป็นมิจฉาทิฏฐิ มันไปปฏิบัติบูชากิเลส กิเลสครอบงำ มันก็เป็นผลของกิเลสไง

เราตั้งใจ แล้วฝึกหัดของเราให้มันเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา ไม่ทำแบบงูๆ ปลาๆ ธรรมะงูๆ ปลาๆ ถ้าเป็นปลา เขาก็ยังเก็บไว้ทำปลาร้า ปลาแจ่ว

แต่วาสนาของเรานะ เกิดมาชาตินี้ พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก มีพ่อมีแม่ เกิดมาชาตินี้เราก็มาปฏิบัติเพื่อบุญกุศลของพ่อแม่ เพราะร่างกายของเรา พันธุกรรมของจิต พันธุกรรมจากพ่อจากแม่ พันธุกรรมจากพ่อจากแม่มาค้ำชูพระพุทธศาสนา เวลาลูกบวช พ่อแม่ได้ ๑๖ กัป พ่อแม่ได้บุญได้กุศล

©2026 sa-ngob.com

แล้วเราบวชมาเป็นพระ เป็นศากยบุตรพุทธชิโนรส ค้ำจุนศาสนา เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้ใจเราเป็นธรรมๆ มันเป็นบุญเป็นกุศลทั้งตัวเราด้วย เป็นบุญเป็นกุศลทั้งพ่อทั้งแม่ด้วย

พ่อแม่อยู่บ้าน พ่อแม่ไม่ได้มาปฏิบัติกับเรา แต่เลือดเนื้อเชื้อไขของพ่อแม่กำลังเดินจงกรม กำลังนั่งสมาธิภาวนา

บวชมาแล้วพ่อแม่ได้ ๑๖ กัป แล้วถ้ามันมีบุญมีกุศล เห็นธรรมๆ ไง บรรลุธรรมๆ บรรลุธรรมมันไม่มีโกหกมดเท็จ สีลัพพตปรามาส ไม่ลูบไม่คลำในศีล บุคคลที่เชื่อถือได้คือบุคคลที่บรรลุธรรม แล้วบุคคลที่บรรลุธรรมจะไม่พูดโกหกมดเท็จ เพราะมันเป็นไปไม่ได้

ถ้ามันเป็นไปไม่ได้ เพราะอะไร

เพราะผู้ที่บรรลุธรรมจะไม่ถือมงคลตื่นข่าว จะไม่เชื่อนอกพระพุทธศาสนา พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รัตนตรัยชัดเจนในผู้ที่บรรลุธรรม ไม่กะล่อน ไม่ปลิ้นปล้อน ผู้ที่บรรลุธรรมที่แท้จริง เอวัง

©2026 sa-ngob.com